

Eesti Kultuurismi ja Fitnessi Liidu, Eesti juhtivate spordiklubide ning treenerite ühispöördumine Eesti Vabariigi Valitsuse, Vabariigi Valitsuse kriisikomisjoni ja Kultuuriministeeriumi ning Eesti Töötukassa poole.

26.03.2020.

Vabariigi Valitsus otsustas seoses COVID-19 pandeemia ja eriolukorra väljakuulutamisega sulgeda muuhulgas spordisaalid, spordiklubid, jõusaalid ning muud spordirajatised.

Kulturism ja fitness on suurim mitteolümpia spordiala Eestis, samuti suurim spordialaliit täiskasvanute arvestuses. Klubid ühendavad vähemalt 100'000 harrastajat ning annavad tööd / teenuseid ca 1'000 treenerile. Fitnessivaldkond kui majandusharu on arvestatava tähtsusega maksumaksja, tööandja ning teistele ettevõtetele lepinguline äripartner klubide üürlepingute, spordivahendite, rõivastuse, toidu ning toidulisandite tootmise ja müügi kaudu.

Eesti Kultuurismi ja Fitnessi Liidu liikmeteks on nii suuri fitness-kette kui ka väiksemaid üksikuid klubisid kuid kõigil klubidel on tekkinud / tekkivad probleemid suuresti samad. Toome neist välja peamised:

1. Spordiklubide sulgemine on nende tulusid vähendanud 100%. Seejuures tuleb endiselt tasuda üüri, kommunaalmakseid, seadmete liisingute ja muude teenuste eest. Kuna paljud õiguseksperdid on väljendanud seisukohta, mille kohaselt ei saa vääramatu jõu klauslit üldjuhul rahaliste kohustuste puhul kasutada, sõltub maksepuhkuste andmine või erikokkulepete sõlmimine lepingupartnerite vastutulekust. Isegi juhul, kui mõned üürileandjad on nõus ajutiselt üüri alandama või liisinguandjad intresse mitte arvestama, ei võimaldata üldjuhul ikkagi täielikku lepingutasudest maksmise vabastust. Ilma tuludeta on aga võimatu täita ka alandatud määras kohustusi. Riigipoolne käibekapitali laenu võimaldamine võib lühiajaliselt aidata vältida pankrotiseisu, kuid on siiski täiendav kohustus ja mitte pikaajaline lahendus. Reaalselt toimivaks meetmeks võiks olla riigipoolne otsus „külmutada“ suletud asutuste osas üürimaksed ja muud jooksvad kulud nii eriolukorra kehtivuse ajal (sh tagasiulatuvalt) kui teatud perioodi jooksul (nt 6 kuud) eriolukorra lõppemisest, kuna tulude taastumine on ilmselt väga aeglane. Alternatiivselt võiks kaaluda ka riigi poolt üüri (ja muude kulude) otsest hüvitamist üürileandjatele ja muudele teenusepakkujatele.
2. Töötukassa meede töötajatele 70% töötasu hüvitamisest on äärmiselt tervitatav ja hädavajalik. Kuna aga spordiklubide tulud on täielikult kadunud ja likviidsed varad samuti otsakorral, siis tööandja poolt 150 euro täiendav töötajale tasumine on sisuliselt võimatu. Nagu eelnevaski punktis välja toodud, siis käibekapitali laen ei ole ka siin lahendus. Koondamisi ja pankrotte aitaks vältida eriolukorra kehtivuse ajal tööandjate täielik omapoolse töötasu panusest vabastamine ning eriolukorra järgselt tööjõumaksudest vabastamine teatud ajaperioodi (nt 6 kuud) jooksul.

3. Paljud personaal- ja rühmatreenerid osutavad spordiklubides teenuseid töövõtu- või käsunduslepingu alusel. Põhjuseid on erinevaid: oma teenuseid pakutakse erinevates klubides, personaaltreeningute kliente otsitakse ise (st ei anta ette klubide poolt), soovitakse töötada enda (st mitte tööandja) määratud graafikute alusel, jne. Treenerid pakuvad oma teenuseid nii füüsiliste isikutena, füüsilisest isikutest ettevõtjatena (FIE) kui äriühingute kaudu. Esimesel juhul tasuvad spordiklubid treenerite eest kõik tööjõumaksud (sh töötuskindlustusmaksed). FIE-de ja äriühingute puhul spordiklubid töötuskindlustusmaksed ei tee, kuigi osutatud teenus võib olla sama. Meie arusaama kohaselt (seda kinnitati suuliselt ka Töötukassast) on riigi poolt tööjõukulude toetamise meede ette nähtud ainult töölepingu alusel töötavatele isikutele, kelle eest on tehtud töötuskindlustusmaksed. Teenuslepingute alusel oma teenuseid pakuvad treenerid jääksid sellest meetmest välja, sh isegi juhul, kui nende eest on tasutud töötuskindlustusmaksed! Kuna selliste (st mitte töölepingu alusel töötavate) treenerite osakaal on suhteliselt suur, siis jääks ebaõiglaselt riigi hädavajaliku abita suur osa treeneritest, kelle panust rahvatervise parandamisse on raske üle hinnata. Kui praeguseks välja töötatud meede Töötukassa kaudu töötajatele palgakulu hüvitamiseks ei ole sobiv, siis võiks treenerite (sõltumata nende tegutsemise vormist) sissetuleku kadumise hüvitamise ette näha mõne muu meetme kaudu.
4. Kui eriolukorra lõppemisel antakse uuesti luba spordiklubid avada, siis kindlasti ei jätku klubide tegevus kriisieelsel tasemel. Kriisi majanduslik mõju inimeste sissetulekutele ning sotsiaalne ettevaatlikkus omab suurt mõju spordiklubide külastatavusele, eriti algfaasis. Liikmeskond võib kasvada järkjärgult, kuid tõenäoliselt võtab taastumine kaua aega ning ei ole välistatud, et varasemat taset ei saavutatagi. Seega on eriti algjärgus oluline, et spordiklubid suudaksid käivitada uuesti oma tegevuse ja seda jätkusuutlikult edasi viia. Üheks võimalikuks riigipoolseks toetavaks abinõuks oleks spordiklubide vabastamine käibemaksu tasumisest osutatud teenuste eest teatud perioodi jooksul (nt 12 kuud).
5. Fitnessi ja kulturismi kui spordiala seisukohalt on klubide sulgemise otsus tegevussportaste jaoks sisuliselt otsus lõpetada võistlusspordiga tegelemine. Erinevalt muudest spordialadest on kulturismis ja fitnessis jõusaali kasutamine esmavajalik. Kulturism ja fitness on Eesti mitteolümpialade hulgas vaieldamatult rahvusvaheliste tiitlivõistlustelt järjepidevalt kõrgeid auhinnalisi kohti toonud. Seega on äärmiselt oluline säilitada võitlevatele sportastele, kellel on 2020 aastal kehtiv võistleja litsents treeninguvõimaluste säilitamine.

Kiidame Vabariigi Valitsust juba ette võetud sammude eest ning esitame täiendavalt omapoolsed ettepanekud täiendavate meetmete rakendamiseks, mis spordiklubide ellujäämise ja edasise toimimise seisukohalt on hädavajalikud:

- (i) Vabastada eriolukorra kehtivuse ajal spordiklubid omapoolse töötasu panuse kohustusest (150 eurot) ning eriolukorra järgselt kõigist tööjõumaksudest vähemalt 6 kuu jooksul.
- (ii) Leida võimalus meetme kohaldamiseks, millega hüvitatakse sissetulek treeneritele, kes ei kvalifitseeru Töötukassa meetme alla (sh käsunduslepingu alusel teenust osutavad füüsilised isikud, FIE-d, äriühingu kaudu teenust osutavad isikud, kelle tulud on samuti 100% langenud).

- (iii) Töötada välja meede, mis võimaldaks vabastada spordiklubid üüri- ja kommunaalkulude ning muude jooksvate kulude (nt seadmete liisingumaksud) tasumise kohustusest eriolukorra kehtivuse ajal ja selle järgselt 6 kuu jooksul. Alternatiivselt hüvitada vastavad kulud riigi poolt kas spordiklubidele või üürileandjatele.
- (iv) Vabastada spordiklubid osutatud teenuste pealt käibemaksu tasumise kohustusest 12 kuu vältel pärast eriolukorra lõppemist.
- (v) Lubada Terviseameti ettekirjutusel ning EOK-ga kokkuleppel klubidel, kes saavad ja soovivad ning kes vastavad kehtestatud Terviseameti nõuetele võimaldada Eesti Kultuurismi ja Fitnessi Liidu ametliku võistleja litsentsi omavate sportaste treeninguid jõusaalides.

Lugupidamisega

Ergo Metsla
Eesti Kultuurismi ja Fitnessi Liidu president

Erkki Torn
My Fitness AS juhatuse esimees

Mart Kajari
Sparta Spordiklubi juhataja

Aldur Partasjuk
Spordiklubi Reval Sport juhataja

Karin Kaleta
Golden Glub fitnessklubi juhataja

Andrus Murumets
24/7 Fitness juhataja

Kaspar Engelbrecht
Impulss Eesti juhataja

Marju Liivandi
Arigato Spordiklubi juhataja

Märten Tamla
Tallink Fitness juhataja

Janika Koch-Mäe
Audentese Spordiklubi juhataja

Timo Majuri
HC Gym juhataja

Gert Prants
Tartu Ülikooli Akadeemiline spordiklubi

Siim Joosep
Syris Gym juhataja

Ain Kimber
Spordiklubi Ringi juhataja

Ramil Lipp
Team Go Fit juhataja

Edward Rebane
Via Fitness juhatuse liige

Õnnela Raudsepp
Lääne Virumaa Kalev juhataja

Elena Miljagina
Mixfit SK juhataja

Sigrid Absalon
SHD Spordiklubi juhataja